

Zlecający opinię: Stowarzyszenie Klon/Jawor

Sporządzający opinię: r.pr. Karol Macias

I. Przedmiot i zakres opinii

1. Przedmiotem niniejszej opinii jest udzielenie odpowiedzi na postawione przez Stowarzyszenie Klon/Jawor pytania związane z praktyką urzędów państwowych, polegającą na stawianiu wymogu pieczętowania składanych dokumentów przy użyciu pieczętki imiennej.
2. W związku z powyższą praktyką zlecający opinię poprosił o poddanie analizie i przedstawienie odpowiedzi na następujące pytania:
 - (i) Na jakiej podstawie urzędy wymagają pieczęci imiennych np. osób upoważnionych do podpisywania umów w imieniu organizacji?

oraz
 - (ii) Jakie informacje powinny znajdować się na pieczętce?
3. Z uwagi na zakres sformułowanych pytań, w niniejszej opinii badana była jedynie kwestia wymogu posługiwania się ww. pieczętkami w kontaktach z organami administracji publicznej (tj. w zakresie przepisów regulujących procedurę administracyjną) z pominięciem kwestii takich jak obowiązki dotyczące poszczególnych grup zawodowych w posługiwaniu się pieczętkami czy wymogi stawiane dokumentacji na gruncie szeroko pojętego prawa ubezpieczeń społecznych.

II. Analiza zagadnienia (i)

4. Na wstępie zauważyć należy, że w dotychczas obowiązujących przepisach rangi ustawowej jedynie art. 43 ustawy z dnia 29 czerwca 1995 r. o statystyce publicznej (Dz.U. Nr 88, poz. 439 ze zm.) nakładał wprost na podmioty podlegające wpisowi do rejestru podmiotów w kontaktach urzędowych i związanych z obrotem gospodarczym obowiązek podawania numeru REGON w pieczęciach firmowych i drukach urzędowych. Jednocześnie jednak ustawa nie nakładała obowiązku posiadania takowej pieczęci. W związku z powyższym określony obowiązek powstawał jedynie wtedy kiedy dany podmiot zdecydował się taką pieczętkę wyrobić. Przedmiotowy przepis został jednak uchylony w wyniku nowelizacji wprowadzonej ustawą z dnia 19 grudnia 2008 r. o zmianie ustawy o swobodzie działalności gospodarczej oraz o zmianie niektórych innych ustaw (Dz.U. 2009 Nr 18, poz. 97).
5. Wobec powyższego obecnie w polskim porządku prawnym istnieją uregulowania dotyczące jedynie posługiwania się i wyglądu pieczęci państwowej, pieczęci Sejmu, Senatu i Prezydenta oraz pieczęci urzędowych zawarte odpowiednio w art. 16a, 16b i 16c ustawy z dnia 31 stycznia 1980 r. o godle, barwach i hymnie Rzeczypospolitej Polskiej oraz o pieczęciach państwowych (Dz.U. 1980 Nr 7, poz. 18 ze zm.). Obowiązek używania rzeczonych pieczęci spoczywa na podmiotach wymienionych enumeratywnie w art. 2a cytowanej ustawy. Ten szczególny rodzaj pieczęci pełni w zasadzie dwojaką funkcję. Po

Linklaters

pierwsze pozwala poprzez jej przystawienie na dokumencie potwierdzić jego autentyczność a po drugie poważnie utrudnia lub wręcz uniemożliwia dokonywanie późniejszych zmian i poprawek w treści takiego dokumentu, co przekłada się na dodatkowe jego zabezpieczenie przed nieuprawnioną ingerencją.

6. W przeciwieństwie do powyższych przepisów ustawodawca w zasadzie nie wprowadził do regulacji krajowych jakiegokolwiek przepisu, który nakładałby obowiązek posiadania czy też stosowania pieczętki imiennej czy też „firmowej” przez inną kategorię podmiotów uczestniczącą w obrocie prawnym. Nie oznacza to jednak, że odwołanie do stosowania pieczętki nie istnieje w prawie polskim, nadmienić trzeba, że szereg aktów normatywnych określających wzory dokumentów, druków i formularzy składanych organom administracji publicznej wskazuje w treści przedmiotowych formularzy na pojęcie pieczętki lub pieczętki firmowej. Przykładami takich aktów są:
 - a. Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 23 listopada 2015 r. w sprawie określenia niektórych wzorów oświadczeń, deklaracji i informacji podatkowych obowiązujących w zakresie podatku dochodowego od osób fizycznych (Dz.U. z 2015 r. poz. 1998);
 - b. Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 19 września 2002 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie określenia wzorów deklaracji i informacji, zeznania i oświadczeń podatkowych obowiązujących w zakresie podatku dochodowego od osób prawnych (Dz.U. 2002 Nr 160, poz. 1325);
 - c. Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 17 czerwca 2013 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie wzorów deklaracji podatkowych dla podatku akcyzowego, deklaracji w sprawie przedpłaty akcyzy oraz informacji o wyrobach akcyzowych w składzie podatkowym (Dz.U. z 2013 r. poz. 728);
 - d. Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 23 grudnia 2008 r. w sprawie wzoru formularza wpłaty gotówkowej oraz polecenia przelewu na rachunek organu podatkowego (Dz.U. 2008 Nr 236, poz. 1636).
7. Należy jednak odnotować, że żaden z dotychczas wydanych aktów, który wskazuje na konieczność opatrzenia dokumentu pieczętką nie przewiduje jakichkolwiek negatywnych skutków w przypadku braku dokonania takiej czynności. W ich treści brak jest również nakazu posiadania czy też korzystania z pieczętki przez podmiot składający dany dokument.
8. Co więcej, na brak potrzeby stosowania pieczętek w kontaktach z urzędami wskazują również odpowiedzi udzielone przez
 - a. Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji na interpelację poselską nr 15643,
czy
 - b. Ministra Finansów na interpelację poselską nr 6750.
9. W pierwszej z przedmiotowych odpowiedzi wprost wskazano, że „*procedury administracyjne uregulowane w Kodeksie postępowania administracyjnego nie przewidują obowiązku stosowania pieczętek przez podmioty będące stronami postępowań*”

Linklaters

administracyjnych". W podobnym duchu wypowiedział się Minister Finansów wskazując, że „*brak jest ogólnego przepisu nakładającego wprost na m.in. przedsiębiorców dokonujących określonych czynności w relacjach z organami administracji publicznej, w tym w szczególności z organami podatkowymi, obowiązek posiadania i posługiwania się pieczętkami firmowymi przez podmioty uczestniczące w obrocie prawnym*".

10. Powyższe poglądy znajdują również odzwierciedlenie w stanowisku wyrażanym przez sądy administracyjne, które wskazują, że „*na oświadczeniu winien znaleźć się podpis czytelny, a pieczętka imienna może być jedynie dodatkowym elementem*” (por. przykładowo wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Białymstoku z dnia 8 kwietnia 2014 r., I SA/Bk 63/14, CBOSA). Tym samym pieczętka traktowana jest jedynie jako element pomocniczy, mający w zasadzie ułatwić identyfikację osoby składającej dokument, ale nie zastępujący obowiązku jego podpisania.
11. Pomimo jednak dość jasnego stanowiska w ww. kwestii mieć jednak należy na uwadze, że zdarzają się w praktyce urzędy, które wymagają przystawienia stosownej pieczętki przez osobę składającą dokument. Przykładem takiego podejścia jest stanowisko wyrażone w Interpretacji Indywidualnej z dnia 21 lipca 2010 r. ITPP1/443-400/10/MS wydanej przez Dyrektora Izby Skarbowej w Bydgoszczy, gdzie wskazano, że „*skoro normodawca określając wzór deklaracji VAT-7 w poz. 75 zawarł zapis „podpis (i pieczętka) podatnika lub osoby reprezentującej podatnika” to jest to wymóg obligatoryjny dla podatników składających te deklaracje*”. Jednakże podkreślić należy, że jest to skrajnie formalistyczne podejście i występuje bardzo rzadko. W większości przypadków wystarczy w miejscu przeznaczonym na przybicie pieczętki wskazać, że takowej się nie posiada, by wyeliminować ewentualne wątpliwości urzędnika.
12. Podsumowując zatem powyższe rozważania dojść należy do przekonania, że obecnie brak jest przepisów, które nakładałyby wymóg posługiwania się przez konkretne osoby czy podmioty pieczętkami imiennymi. Żądanie takie ze strony urzędów / urzędników nie znajduje oparcia w obowiązującym ustawodawstwie i jako takie nie może wywoływać negatywnych konsekwencji związanych z brakiem przystawienia przedmiotowej pieczętki. Jedyną funkcję pieczętki czy to imiennej czy to „firmowej” jest usprawnienie i ułatwienie pracy z dokumentem poprzez zwolnienie z konieczności ręcznego powielania pewnych informacji jak np. zajmowane stanowisko.

III. Analiza zagadnienia (ii)

13. Jak już wskazano wyżej w polskim prawie nie ma przepisów określających obowiązek posiadania czy posługiwania się pieczętką. Ustawodawca nie wskazał również obligatoryjnych danych jakie powinny znaleźć się na pieczętce w przypadku kiedy dany podmiot decyduje się na jej posiadanie.
14. W praktyce przyjmuje się, że pieczętki imienne zawierają imię i nazwisko osoby, która posługuje się pieczętką wraz ze wskazaniem pełnionej przez nią funkcji.
15. Natomiast w przypadku podmiotów podlegających wpisom do określonych rejestrów na pieczętkach zwyczajowo umieszcza się następujące dane takie nazwę / firmę podmiotu, numery REGON, KRS i NIP; adres siedziby, telefony kontaktowe, adres e-mail czy adres strony internetowej firmy.

Linklaters

16. Zakres danych jaki znajdzie się na pieczętce jest ustalany przez wyrabiającego pieczętke. Należy jednak pamiętać, że w stosunku do niektórych podmiotów ustawodawca sformułował szereg wymogów dotyczących informacji jakie muszą one podawać w np. pismach lub zamówieniach handlowych. W konsekwencji, jeśli rzeczony dane nie zostaną wskazane w piśmie poprzez przybicie pieczętki konieczne będzie ich nadrukowanie lub wpisanie ręcznie.

IV. Zastrzeżenie

17. Przygotowując niniejszą opinię analizie poddano zagadnienie wskazane w pkt I wyłączenie w zakresie jaki wynikał z treści zadanych pytań. Sporządzająca niniejszą opinię zastrzega sobie prawo weryfikacji niniejszego opracowania w przypadku ujawnienia faktów nieznanych mu w momencie jego sporządzenia. Niniejszą opinię wydaje się wyłącznie do wiadomości i do wyłącznego użytku Zlecającego jej wykonanie.